

PUSZTADOKTOR MAGAZIN

XIV. évfolyam 5. szám a Madárkórház Alapítvány havilapja 2019. május

Madárkórház Alapítvány

18557899-1-09

- Természetes versengés
- Útmutató fiókamentéshez
- Újabb eredmények a sasmérgezés terén
- Áramutések apropóján

1%

Nagyon nagy a verseny. Mindenhol. Tulajdonképpen mi is így kezdjük az életünket, egy nagy versenyfutással, még embrió korunkban, aztán folytatjuk az óvodában, az iskolában, a sportban, a munkahelyen, a létfenntartási ösztöntől vezérelve, vagy más, elemi erő hatására, de mindig versengünk, jobbak, szebbek szeretnénk lenni másoknál. Az állatvilágban mindezt természetesnek vesszük, az erősebb, a kitartóbb, a szemfülesebb, vagy a díszesebb állat nyerheti el választottja figyelmét és ezzel a jogot az utódnemzésre. Nálunk embereknél is lezajlik természetesen ez a fajta kiválasztási ceremónia, de a mi érzékszerveink gyakran megcsaltnak, ráadásul a mi társadalmi rendszerünk

sokkal kifinomultabban reagál, ha „zsákutcába” kerülünk. Az emberi fajnál a verseny az élet minden színterén jelen van, mi már nem csupán az utódnemzés jogáért küzdünk, hanem a falkavezérségért, a jobb pozícióért, a munkahelyi ranglétrán való előrehaladásért, vagy a figyelemért. Utóbbi elnyeréséért a társadalmi szervezetek is küzdenek, az NGO-k, vagyis a kormányzati irányítás alól kieső szervezetek, a civilszervezetek. Ettől is függ ugyanis a működésük, a sikerességük, a támogatottságuk, ismertségük. Nagy tehát a verseny az adózók figyelméért, főleg most, amikor már csak napok választanak el bennünket az adóbevallás benyújtásától, és ezzel az adó 1%-nak felajánlásától. Sok múlik azon persze, melyik szervezetnek jobb a „reklámja”, a neve, kinek jobb a marketingese, vagy egyáltalán mennyit tud költeni arra, hogy ismertté tegye magát és egyértelműsítse sokakban, igen, érdemes őket támogatni. Nem tagadjuk, mi is költünk erre, másként nem tudnánk adományokat gyűjteni, és talán ennek is köszönhető, hogy sok embert elérünk. De időnként elgondolkodom, vajon akik bennünket támogatnak, miért teszik? Gyakran előfordul a Madárkórházban, hogy egy-egy vendég mintegy mellékesen megemlíti, szokott bennünket támogatni vagy csekkes befizetéssel, vagy az adója 1%-a felajánlásával. Nem kérkednek

vele, csak jóleső érzés szemtől-szemben lenni azokkal, akinek valamit adtak. És amikor idejönnek, általában a borzongás és reménykedés látható rajtuk. Mit tettünk, mit teszünk a madarakkal, hogy ide kerülnek, és a remény: talán még van, ami menthető. Egyre többször bukkan fel Sir David Attenborough interjúja az interneten, amiben elmondja, borzalmas dolgokat tettünk a bolygóval, az ENSZ jelentései sem biztatóak és a klímaaktivisták tüntetései is arról árulkodnak, ez a kettősség: a borzongás és remény sok mindenkiben megvan, csak valahogy cselekvésképtelenek vagyunk. Talán éppen ezért választanak bennünket, mert itt egy kicsit valósabbá, kézzelfoghatóbbá válik a természet rendjének óvása. Mi legalábbis ezen dolgozunk. Ebből a támogatásból például drága laborvizsgálatokat tudunk elvégeztetni, ami segíthet kiszűrni akár fertőző betegségeket is, és talán megjavíthatjuk majd a madármentő kisbuszt, aminek a motorja meghibásodott. És ugyanúgy folytatjuk a madármentést, ahogy eddig tettük, tápláljuk, kezeljük, és ha lehet, elengedjük a madarakat, hogy idén is visszaadhassuk a természetnek, ami a természeté, és reméljük, önök továbbra is megbíznak bennünket támogatásuk révén e nemes feladattal.

Veres Hajnalka

Féllábú és félcőrű gólya állt párba

Emlékeznek még Csőrösre? Épp tíz éve, 2009-óta lakója kórházunknak. Egy baleset következtében veszítette el felső csőrökaváját. Valamibe beleakadhatott, és letört. Többször is kapott már műcsőrt, melyet elfogadott. Evett, ivott, kelepelt vele. A Pusztadoktor Magazin 2009 októberi számában olvashattak róla bővebben. Jelenleg is dolgozunk fogtechnikusok bevonásával további rögzítési módokon, hogy még az eddigieknél is tartósabb protézist kaphasson. A 10 év alatt megszelídült, hisz eleinte csak kézből tudtuk táplálni. Később megtanult vödör-

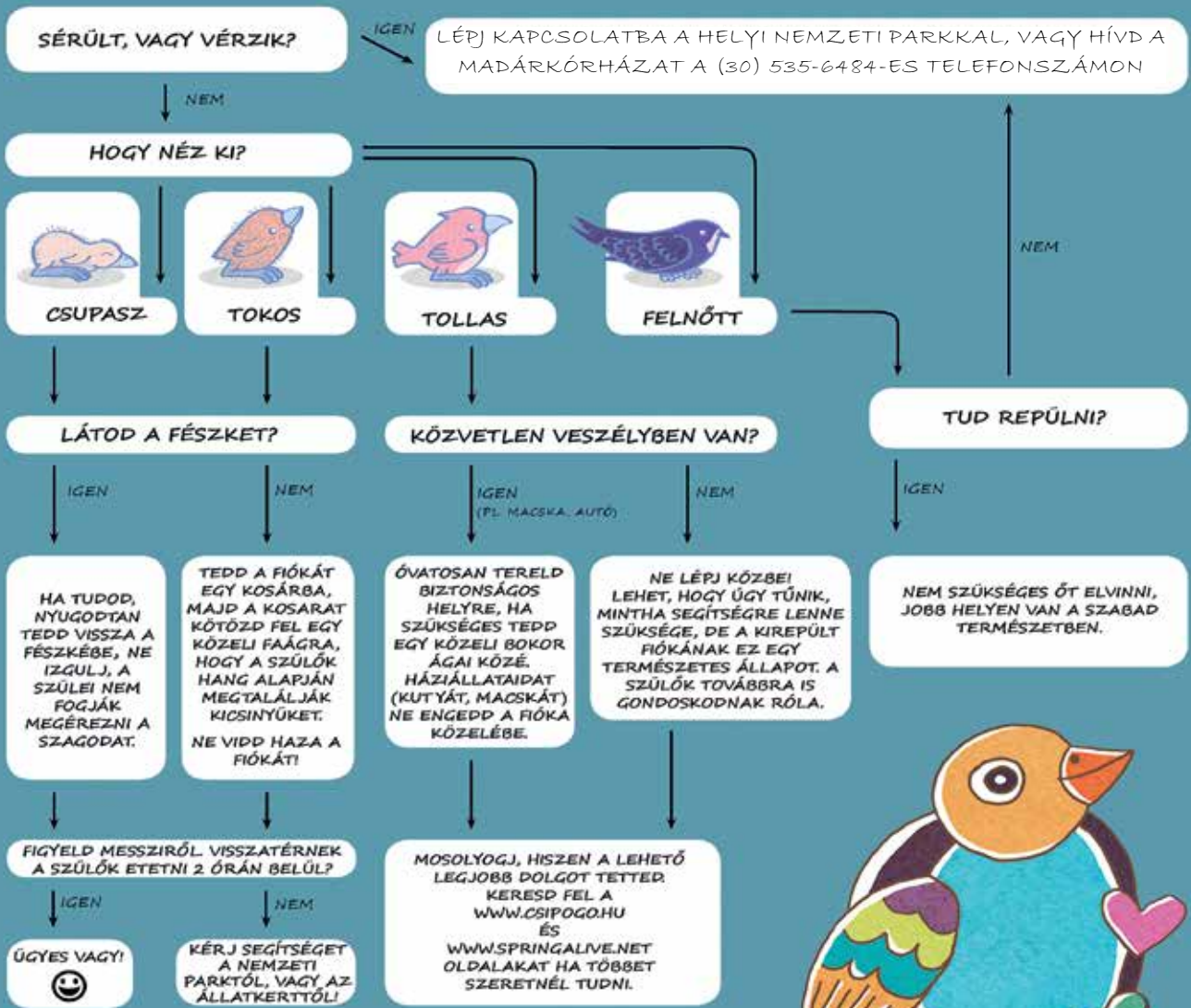
ből enni, majd két éve úgy döntöttünk, megnézzük, hogyan boldogul az egyik röpdében a többi gólyával. Bizonyos, hogy jól sikerült a beilleszkedés, hiszen nagyon meglepett minket május elején. A röpdé ajtaja fölé egy kevésbé szokványos fészket alakított ki, melyben már 2 tojást is őriz. Természetesen ez a család sem csonka, van apuka is, egy múltbball élő gólya személyében. Szerencsére ezek a hiányosságok nem öröklődnek, így a fiókák egészségesek lesznek, és ha minden jól megy, augusztusban az ő gólyafiaikat is szabadon engedhetjük.

Útmutató fiókamentéshez

FIÓKÁT TALÁLTAM, MIT TEGYEK?

ELHAGYATOTT, GYÁMOLTALAN, ÜGYETLEN KIS TOLLCSOMÓ.
NEHÉZ MEGÁLLNI, HOGY NE MENTSÜK MEG.
DE MIT IS KÉNE TENNÜNK ILYÉN HELYZETBEN?

www.springalive.net

Ezzel a címmel tartottam előadást a FeHoVa-n immár 10 éve, a vadászok felkérésére. 2009-ben végeztük el az Állatorvostudományi Egyetem (akkor még SziE, Állatorvostudományi Kar) Gyógyszertani és Toxikológiai Tanszékével együtt azt a kísérletet, melyben bebizonyosodott, hogy a természeti-, mezőgazdasági- és vadászterületen a vad- és házi állatok által a táplálékláncba kerülő mérgező anyagok az élelmiszerláncban is megjelenhetnek, mely ökotoxikológiai jelentőségén kívül a húst fogyasztó emberre is veszélyt hordoz.

Tettük ezt azért, mert a ragadozókat érintő mérgezések 2008-ban jelentősen megemelkedtek, és azóta kisebb-nagyobb hullámmal folyamatosan jelen vannak. Kivétel volt a 2018-as év, amikor hozzánk nem érkezett mérgezett sas, de ölyvek, varjak esetében felmerült a mérgezés gyanúja.

A szándékosság helyett inkább a gondatlanság került előtérbe, különösen a pocok/rágcsáló irtó szerek nem megfelelő használatával kapcsolatban. 2019 április végén, hazánkat képviselve részt vettem a COST szervezésében egy madridi konferencián, ahol európai együttműködés keretében vizsgálják szakmai csoportok a leginkább elterjedt és laboratóriumi protokoll szerint egzaktan vizsgálható második generációs véralvadást gátló rodenticidok (rágcsálóirtó szerek) jelenlétét a kiválasztott, a mérgezés monitorozására leginkább alkalmas ragadozó madárfajokban. Ezekben nem a sasok, hanem a

leginkább mezei pockokkal táplálkozó, és ebben a programban részt vevő európai országokban előforduló fajok, mint a barna rétihéja, egerészölyv, vörös vércse és gyöngybagoly első éves fiataljai, melyek költőhelyükön reprezentálják az ott használatos mérgező anyagok jelenlétét.

Mint ismeretes, a véralvadást gátló szerek – korábbi vélekedéssel ellentétben – másodlagosan is veszélyesek a mérgezett rágcsálókat fogyasztókra, ugyanis a szer a májban kumulálódik, felhalmozódik, és egy bizonyos szint után vérérzékenységet, elvérzést okoz a ragadozóknál is.

Ennek hazai adatgyűjtésére a hortobágyi Madárkórházba az ország minden részéből bekerülő 2500 madarat jelentő beteganyag között nagy számban előforduló, a projektben érintett ragadozómadarokból bőven vehető minta, melynek gyűjtését, fagyasztva tárolását és vizsgálatra küldését tudjuk vállalni. Bár saját laborral rendelkezünk, de a kijelölt hatóanyagok kémiai analitikai vizsgálatokra alkalmas gépekkel és gyakorlattal nem, ezért ezek feldolgozására, a meghatározott hatóanyagok vizsgálatára keresünk arra alkalmas, szabad kapacitással rendelkező laboratóriumot.

A korábbi években több hasonló kutatásban vettünk részt a hozzánk bekerült madarak toxikológiai vizsgálatával kapcsolatban. A szerves foszfátszterek és karbamátok, karbofurán tekintetében az Állategészségügyi Diagnosztikai Igazgatóság budapesti Táborkút utcai Országos Állategészségügyi Intézete és a Mester utcai élelmiszervizsgáló monitoring központi labor vett részt, melynek eredménye képen több tudományos cikk jelent meg a témában.

Az ólommérgezéssel, és a nehézfémek madarakban való előfordulásával kapcsolatban az Állatorvostudományi Egyetem, és a Szent István Egyetem laboratóriumai vettek részt. A 2000. évi tiszai ciánszennyezés során oda, és onnan a madarakba kerülő nehézfémekre, különösen az ólomra irányuló saját vizsgálataink szerint, és később az ország bizonyos területeiről származó, több év alatt hozzánk bekerült madarak

ezreinek tollmintáját feldolgozva kiderült, hogy hazánk természetes madárfaunája nem érintett olyan mértékben, mint más európai országoké. Egészen konkrétan Kelet-Magyarországról és a Balaton környékéről származó madártoll minták nem tartalmaztak a kritikus határértéken felül nehézfémet. A probléma jelen van, de ezzel kapcsolatos ökotoxikológiai és élelmiszer-biztonsági veszélyt nálunk inkább az ólomból készült régi vízvezeték csövek jelenthetnek.

A konferencián külföldi kutatókkal beszélgetve kiderült, hogy akár Amerikában, akár Európa egyes részein vizsgált baleseti sérülést szenvedett ragadozók egytől egyig ólommérgezéssel összefüggő látászavar miatt kerültek kézre. Ezért a vizsgálati protokollba műszeres látásvizsgálat, és gyanú esetén ólommérgezésre irányuló toxikológiai mintaküldés is beletartozik. Mint másod éve egy észtországi rétisas konferencián számos előadás tárgya volt, ennek oka főleg a vadászat során a természetes vizekbe került ólomsörét, melyet a vadkacskák, vadlibák zúzókapecs gyanánt vesznek fel, vagy lőnek beléjük, és így kerül az őket fogyasztó ragadozóba. De a vizeket szennyezve az ólomot természetesen nemcsak a vízi madarak vehetik fel, hanem minden vízi élőlénybe felhalmozódhat. Ezért már jó ideje tiltott Európában vizes élőhelyen ólom tartalmú lövedékek használata. Ugyanígy a nagyvadak vadászata során a vad kevesebb szenvedése érdekében a nagyobb ölőhatás miatt használt expanziós lövedékekből leszakadó repeszeken kívül a szétterülő ólomtartalom a löcsatornától akár 20 cm-es távolságban is kimutatható, és szennyezheti a húst, mely nemcsak a vadászat helyén hagyott belszervert, vagy a meg nem talált lőtt vadat fogyasztó ragadozókat, hanem a vadhúst fogyasztó emberek mérgezését is okozhatja.

A nehézfémek az ipari tevékenység miatt a tengerekben is évszázadok óta gyűlnek, és a tengeri halakban, tenger gyümölcseiben ugyanúgy olykor veszélyes mennyiségben fordulnak elő, ugyanúgy, mint a DDT. Ez utóbbit Európában csaknem fél évszázada betiltották, de Afrikában még ma is hasz-

nálják főleg a maláriát terjesztő szúnyogok visszaszorítására. Mindenki hallott róla, hogy a déli sarki pingvin fajokban is kimutatták, de meglepő, hogy hazai vizsgálatok szerint ezer méter mélyről feltörő ásványvízben is megtalálható!

A mérgezések veszélyére és azok megelőzésére irányuló kampányunk része a felvilágosító munka, melyet tudományos cikkeink, posztterink, egyetemi előadásaink, képzéseink mellett az MME-vel, a nemzeti parkokkal és az országos Vadászkarával együtt-

működve országos előadókörútjaink, kiadványaink és filmjeink segítségével végzünk. Ennek eredményeként a klaszterikus értelemben vett „sasmérgezések” visszaszorulóban vannak, de van más, újabb, vagy régi új, a sasokat, mint a környezeti szennyezéseket, problémákat, katasztrófákat „zászlóshajó”-ként előre jelző csúcsragadozókat ugyanúgy elérő, és az alattuk lévő egész táplálékláncot veszélyeztető mérgezések. Ezekről, ezek elleni védekezésről, és megelőzéséről évekkal ezelőtt készült

„sasos” filmjeink most is aktuálisak, melyeket ajánlunk kedves olvasóink figyelmébe. Ezek a nálunk ápolt Bogyó nevű, többször is mérgezett rétisas viszontagságait bemutató sorozatunk: az „Álmomban rétisas szállt a kertünkbe” és „Bogyó visszatér” címmel megtalálhatók és letölthetők a filmjeink között honlapjainkról, a www.madarkorhaz.hu és www.madarpark.hu portálokról. A történet nem ért véget, folytatása következik!

Dr. Déri János

Áramütések apropóján

A minap a híradásokban is megjelent, hogy az MME közzétette az áramütés miatt egy év alatt a hatóságokhoz bejelentett védett madarakat ért esetek számát. Ez a meghirdetett önkéntes, lakossági adatgyűjtés szerint 788 eset, mely igazolt és bekerült a nyilvántartásokba. A talált 15 faj 60 %-át a fehér gólya, egerészölyv és vörös vércse alkotta, de volt köztük parlagi és szirti sas, fakó keselyű és kerecsen sólyom, kékvércse, uhu és gyöngybagoly is, mely ezeknél a fajoknál felveti az állomány szintű pusztítás mértékét. Szintén az MME által közzétett tanulmány szerint 2007-2017 között történt közepesfeszültségű oszlopfelmérés során dokumentált madárpusztulás összesen 4810 madár közül természetvédelmi oltalom alatt 3805 db, védett faj 2533, és fokozottan védett 552 egyede volt, mintegy 250 millió Ft eszmei értékben. A felmérések nem az országos összes esetre terjedek ki, csak ország vezetőkeinek kis részére terjedtek ki, és időben is pontszerűek, csak egy-egy hétvégi megfigyelésre szorítkoztak. Nem vették figyelembe a tetemek ragadozó által való elhurcolását, melyre vannak nemzetközi kutatási adatok, miszerint azok 63-75

%-át, hazai felmérések szerint 95,6 %-át egy hónapon belül a dögevők eltüntetik. Így évi 30 000 áram ütött madárral számolnak. A valóság ennél sokkal, de sokkal szomorúbb. Saját tapasztalataink szerint egy hortobágyi nem védett, nem nemzeti parki hanem mezőgazdasági területen húzódó közepesfeszültségű oszlopsort pár kilométeren bejárva minden második oszlop alatt található egy általában elhullott, ritkán még élő, áram ütött madár. Tekintettel arra, hogy az országban mintegy 1 millió villanyoszlop van, és ezek közül 600 000 olyan helyen, mely veszélyes lehet vadon élő madarakra, a valóságban okozott kár nem tízszerese, nem is százszorosa, hanem valószínűleg ezerszerese ennek a számnak, melyet a közepesfeszültségű vezetékek okoznak védett és nem védett madárfajok százezreinek, vagy akár millióinak évente. Saját kórházunkba és mentőállomásainkra évente mintegy 2500 madár érkezik, melyeknek fele-harmada áramütés következtében sérül. Ugyan ilyen adatokkal rendelkezik más madármentő szervezet, mint pl. az általunk betanított és velünk együttműködő Mályi Természetvédelmi Egyesület, vagy szintén nyomdokainkon járó sukorói Vadmadárkórház.

A május elején közzétett hírre az áramszolgáltatók vállalták – egyébként korábban ismételtlen aláírt „Akadálymentes Égbolt” megállapodás keretében amúgy is vállalt feladataikat az E-ON Hungaria Zrt. területén 71 helyszínen, más szolgáltatók területén további 145 bejelentett, legveszélyesebbnek ítélt helyszínen 2023-ig elvégzi a „szükséges beavatkozásokat”. Jobb lenne hamarabb és sokkal többet. Ezek között ott vannak az általunk bejelentett veszélyes oszlopok is. Tavaly gólyák esetében ki tudtuk

harcolni egyes „gyilkos oszlopok” soron kívüli szigetelését. Láttuk, tapasztaltuk, hogy ha az áramszolgáltató nagyon akarná, ha valamilyen körülmény tényleg rákényszerítené, egy év alatt is teljesíthetné a feladatot. De ilyen egyelőre várat a megoldásra. Addig sajnos számolhatunk fenti arányban a madarak pusztulásával, lenyomorodásával, melyek közül a hortobágyi Madárparkban mintegy száz tartósan sérült, fél lábú, felszárnnyú, nyomorék madarat, főleg gólyát, ölyvet, vércsét mellettük uráli- és gyöngybaglyot, réti- és parlagi sast is panzióztunk élete végéig, hogy elaltatás helyett elfogadható életkörülményeket biztosítsunk nekik. Ezt elfogadják, és meg is hálálják. Hogy megfelelő számukra ez a helyzet, azt az állatjóléti biológiai posztulátumok között első helyen a szaporodásra való hajlandóság mutatja, mely kiegészül a küzdőképesség fenntartásával. Szárnyaszegett ölyveink, gólyáink, vércseink, gyöngybaglyaink nemcsak vegetálnak nálunk, hanem tojásokat is tojnak, és ugyancsak határozottan védik kis körletüket, mindkét posztulátumnak megfelelően. A tojásokból felnevelt fiatalok szabadon bocsátásra teljesen alkalmasak, melyekkel már két évtizedes működésünk során folyamatosan próbáljuk pótolni a természetet ért veszteséget. Erről honlapunkon, és Facebook oldalunkon találnak további kép és videó anyagot. Hogy működni tudjunk, hogy folytathassuk egyre növekvő anyagi gondjaink közepette ezt a munkát, kérjük adójuk 1 %-ával támogassák alapítványunk természetvédelmi tevékenységét!

Tisztelettel és köszönettel: Dr. Déri János

A fiókamentés tudománya

A fészkeből kiesett fióka mondhatni a klasszikus esete annak, amikor egy kismadár emberi segítségre szorul. Általában viharok után, ragadozók támadását követően, a fészkelőhely, vagy fészkek sérülését követően találkozhatunk elárvult fiókákkal a földön. Sajnos a madarat megtaláló emberek nem minden esetben hoznak megfelelő döntést a fióka további sorsáról. Gyakran megesik, hogy

elhozzák az olyan fiókát, amelyik nem szorul mentésre, míg máskor tudatlanságból sorsára hagyják a valójában segítségre szoruló kismadarat, köszönhetően az elmúlt években bizonyos madarasok által terjesztett „Ne fogd meg, ne nyúlj hozzá, ne mentsd meg a szüleitől, mert nem árva!” tiltásnak. Ez utóbbi meg az olyan esetek egyre növekvő számának köszönhető, amikor tényleg feleslegesen hordják haza az olyan fiókákat (leggyakrabban feketerigó-fiókát), amelyeket gondolnak a szülei és valójában nem is árvák.

Egyes fajok fiókái, mint pl. a rigófélék, a kistestű rigófélék (rozsdafarkú, vörösbegy) azelőtt hagyják el a fészket, hogy igazán jól tudnának repülni. Ez egyfajta faji sajátosság és a kismadarak túlélését szolgálja. Normál esetben, ha ilyen fióka kerül az utunkba, ne próbáljuk elkapni, mert nagy valószínűséggel nem árva,

a szülei a közelben tartózkodnak. Emellett ezek a fiókák egyáltalán nem elveszettek. Szaladva menekülnek, jól bujkálnak a sűrű bozótban, és valamennyire repülnek is, ha az szükséges. A házi rozsdafarkú fiókák a kirepülést követően képesek alacsonyan, egyenes vonalban berepülni a bokrok sűrűjébe, vagy tetőről tetőre repülni, miközben szüleikkel hangosan csettegnek. Nem gondolom, hogy látva ezt, mentési szándéktól hajtva bárki is üldözőbe venne őket.

Viszont, ha olyan fiókába botlunk, aki gyenge, nyílt terepen botladozik, könnyen megfogható, tehát odasétálva egyszerűen felvehető a földről, vagy jó állapotban van, de fejletlen, akkor a pártfogásunkra szorul. Rozsdafarkúaknál szokott lenni, főleg nagyobb méretű fészkealj esetén, hogy a fészkealj jól fejlett fiókái a szülőkkel együtt elhagyják a fészket, és a fészekben ottmarad egy-két fejletlen

fióka. Egy idő után ők is kiugrálnak, és testvérek, szülők híján a fészkek közelében mászkálnak, vergődnek a földön. Szemügyre véve tollazatuk fejletlen, ők maguk is senyvedtek és persze röpképtelen is. Ebben az esetben is nekünk kell nevelnünk őket a továbbiakban, ha nem szeretnénk, hogy elpusztuljanak. Ember által, megfelelően nevelve, az esetek több-

ségében jól ki lehet őket kupálni, és ezt követően visszakerülhetnek a természetbe.

A pintyfélék, verebek, cinegék se regély és fecskefélék fiókái teljesen röpképesen hagyják el a fészket, és ezt követően a fák lombkoronájában tartózkodnak a szülőkkel, ahol azok még egy ideig tovább etetik őket. A röpképes állapotot úgy kell érteni, hogy ilyenkor olyan jól még nem tudnak manőverezni, mint az öreg madarak, de fáról fára biztonsággal átrepülnek, valamint ha szükséges, akkor hosszan, magasan tudnak a szülőkkel tartva repülni. E fajok fiókáit ha földön, röpképtelenül vergődve találjuk, és könnyedén megfoghatóak, akkor a továbbiakban nekünk kell nevelnünk őket. Hiába rakosgatjuk őket faágra, kerítésre, előbb-utóbb megint a földön fognak kikötni. A fészekbe visszarakás sem mindig lehetséges. Van az a szituáció, amikor pl. tengelic vagy zö-

dike esetében egy-egy fióka korán kiugrik a fészkekből és földre kerülve röpképtelenül ugrol, a többi fióka pedig még a fészekben marad, aminek még a kilétét is ismerjük. Sajnos a fészekbe visszahelyezés nagyon kockázatos, mert az anyányi fiókák kirepülés előtt a fészkek peremén szétszéledve ülnek, és nagyon érzékenyek a zavarásra. Ha ilyenkor megbolygatjuk őket, a teljes fészkealj szétugrálnak megfelelő röpképesség nélkül, ami –akárhogy is nézzük– nem éri meg azt, hogy a

nálunk lévő fióka mindenáron visszajusson a családjához. Áthidaló megoldásként megfelelően járunk el, ha a kézre került fiókát elkezdjük biztonságban nevelni, amíg el nem éri a szabadon engedéséhez szükséges röpképességet. Figyeljük, hogy a fészekben maradt fiókákat mikor kezdik kivezetni a szülők, és ekkor mi is vigyük ki az általunk nevelt

A fiókamentés tudománya

fiókat. A kismadarat felmutatjuk, aminek láttán a szülők hamarosan megérkeznek és a közelünkben maradva, sokszor szinte karnyújtásnyira telepedve tőlünk, magukat riszálva hívják a nálunk lévő fiókat. Ebben a pillanatban visszaadhatjuk a szüleinek, akikkel immáron szépen el tud repülni, és csatlakozhat a már kirepült testvéreihez is. Mi pedig ezzel mentesültünk is az önállósítás és visszavadás kötelezettsége alól.

A madárszülők nem olyanok, mint az emberszülők. Nem fognak gyengécske, a többivel tartani képtelen fiókáikhoz visszatérni és rájuk különös figyelmet fordítani, hanem minden esetben hagyják őket veszni. Ezért ha olyan helyzetbe kerülünk, hogy egy-egy ilyen gyenge, csenevész fiókával hoz minket össze a sors, akkor ne a szentimentalizmus, hanem a józanész által vezérelt döntést hozzuk meg.

Fészekből mentés

Nem tévesztendő össze a fészkezással, amikor egyes emberek bizonyos indíttatásból kiszedegetik a fészekből az egészséges fiókákat. A fészekből mentés leginkább a még fészekben lévő, fejletlenebb fiókákat érinti. A kihelyezett fészek ellenőrzésekor derülhet fény a fészekből

mentés szükségességére. Tartós le-
hülés, a madárszülők pusztulása, a fészkelőhely súlyos sérülése és az egyedi visszamaradottság adhat okot arra, hogy fészekből mentsünk. A hozzáértő madárbarátok legtöbbször tudatában vannak annak, hogy a portájukon lévő fészek és az abban cseperedő fészkealjok milyen állapotban vannak. A madarakat bármi nemű zavarás nélkül, fél szemmel mindig figyelhetjük, és a különféle jelekből tudunk következtetni arra, hogy a fészekben lévő fiókák milyen állapotban lehetnek.

Ha egyik, vagy mindkét madárszülőt éri valami –ami sajnos bármikor bekövetkezhet-, akkor azt fogjuk tapasztalni, hogy megszűnik a mozgás a fészek körül, tehát a szülők szorgalmas élelemhordása abbamarad. Ilyenkor a fiókák magukra maradnak, etetés és melengetés híján kihűlnek, majd erőteljesen fogyásnak indulnak. Egy kis ideig még élnek ilyen senyvedt, aszalódott állapotban, végül pedig elpusztulnak. Ha csak a hím madár veszik oda, akkor a fészkealjra magára maradt tojó többnyire megbirkózik a feladattal és felneveli a fiókákat, de fordított esetben, ami sajnos gyakoribb, a fiókák nem fogják megkapni a megfelelő gondoskodást és végül elpusztulnak. Bármi probléma is legyen, akkor kezdhethetünk gyanakodni, ha a fiókák elhallgatnak, tehát a korábbi élénk csipogás, ami a fészekből hallatszott, hirtelen megszűnik. Ha ilyet tapasztalunk, azonnal ellenőrizni kell! A verebek, cinkék, seregélyek fiókái még az etetések között is hallatják ciripelő hangjelzésüket, ami félfidős kortól már jól kihallatszik az odúkból. Ha ez abbamarad, akkor bizony elő kell venni a létrát és bele kell nézni a szóban forgó fészkeodúba, mert több mint valószínű, hogy ott pusztulásra ítélt fiókákat fogunk találni, akiket ki kell onnan menteni.

Egyedileg visszamaradott fiókák esetében különféle jeleket nem láthatunk, csak élhetünk a gyanúval, hogy ilyen fióka is lehet a fészekben.

Valamennyi madárfajjal megeshet, hogy lesz egy-egy visszamaradott fi-

óka a fészkeikben, de ezt a jelenséget leggyakrabban mégis fecskéknel, varjúféleknél, seregélyeknél és cinegéknel lehet tapasztalni.

Tojásmentés

A tojásmentés a fiókamentés speciális formája, ami rengeteg szakértelmet igényel, kimenetele kétes, és a keltetésen kívül a tojásból éppen kikelő, 0 napos fiókák felnevelésének rejtelmével is tisztában kell lennünk. Ennek is vannak bőven ellenzői, egy szakleírásban döbbenet olvastam, hogy a tojásrakási- és kotlási időszakban bekövetkezett madárszülőpusztulás esetén a magára hagyott fészekből dobjuk ki a tojásokat, hogy a madarak újból költhessenek, mivel ezekkel úgysem lehet mit kezdeni. Pedig nagyon is lehet velük mit kezdeni, és ha minden jól alakul, olyan élményben lesz részünk, amit soha életünkben nem fogunk elfelejteni!

Tojásmentésre akkor van szükség, amikor tojásrakási- vagy kotlási idején tudomást szerezünk a madárszülőpusztulásáról, és még időben be tudunk avatkozni. Ezen kívül olyan különleges körülmények is indokolhatják ezt a fajta közbeavatkozást, amikor is a fészek olyan szerencsétlenül megválasztott helyekre épül pl. gépekbe, használaton kívüli eszközökbe, ahol az adott használati tárgyat mindenáron mozgatni, indítani kell és nem lehet annyi ideig várni, míg a madárfiókák kirepülnek. De gyakran előfordul az is, hogy a fehér gólya szülők pusztulnak el. Kotlási idő alatt, ha az egyik madár pusztul el a párból, akkor is menteni kell a tojásokat, hiszen egyedül nem tudja biztonságosan kiköltetni a tojásokat egy madár sem.

Orbán Tamás

... hogy repülhessen

1%

RENDELKEZŐ NYILATKOZAT A BEFIZETETT ADÓ 1+1 SZÁZALÉKÁRÓL

Az adózó adóazonosító jele

Az adózó neve

Az adózó pos.ai levlezési címe külföldi cím ország város/község

közterület neve közterület jellege ház. ép. adókö-
rűz cm. m.

Az adózó elektronikus levelezési címe

Hozzájárulok, hogy nevemet és postai, illetve elektronikus levelezési címemet az általam megjelölt első kedvezményezett körbe tartozó szervezettel (civil kedvezményezett) közöljem.

A hozzájárulás nem feltétele az érvényes rendelkezésnek.

Amennyiben valamilyik kedvezményezett számára nem kíván rendelkezni, az arra vonatkozó nyilatkozatot ne töltsse ki.
Kérjük, hogy a nyilatkozatokat ne válassza szét abban az esetben sem, ha valamely nyilatkozatot nem töltötte ki.

A kedvezményezett adószáma

A kedvezményezett adószámát akkor töltsse ki, ha 2019. január 1-jétől a NAV honlapján (www.nav.gov.hu) közzétett regisztrációs listában szereplő valamely egyesület alapítvány, közalapítvány, az előbbi kategóriákba nem tartozó könyvtár, levéltár, múzeumi egyéb kulturális, illetve alkotó-, vagy előadóművészeti tevékenységet folytató szervezet, vagy külföldön nevesített intézmény, a ap közül kiválasztott kedvezményezett javára kíván rendelkezni

A kedvezményezett technikai száma, neve

Ez a nyilatkozatot akkor töltsse ki, ha valamely technikai számmal rendelkező kedvezményezett javára kíván rendelkezni.

Az alábbi nyilatkozatot kizárólag abban az esetben tegye meg, ha a 2018. rendelkező évi technikai számos bevett egyháza szóló rendelkezést vissza akarja vonni és ez évben nem kíván technika számos bevett egyháza nyilatkozni!

A 2018. rendelkező évi technikai számos bevett egyháza szóló rendelkezés nyilatkozatomat visszavonom.

Adója 1%-nak felajánlásához a rendelkező nyilatkozaton fel kell tüntetni nevét, saját adóazonosító jelét és a kedvezményezett adószámát.

Az 1%-os felajánlás csak **akkor érvényes, ha önnek nincs adótartozása** (személyi jövedelemadó adónemen) és az adóját is pontosan befizeti május 20-ig!

Ha május 20-án személyi jövedelemadó adónemen tartozása mutatkozik, rendelkezését nem fogják teljesíteni.

A **magánszemélyek** adóbevallása benyújtásának határideje **május 20.** Az 1+1%-ról való rendelkezést eddig az időpontig pótlólag is meg lehet tenni az EVA és KATA adózóknak. A rendelkezés benyújtható elektronikusan is, a bevallással együtt, és külön is.

Adója 1%-val csak egy civil szervezetet támogathat! A nyilatkozatot tegye egy szabvány méretű postai borítékba! A borítékon is tüntesse fel pontosan az Ön NEVÉT, LAKCÍMÉT, ADÓAZONOSÍTÓ JELÉT! A lezárt borítékot a lezárásnál írja alá, s juttassa el a NAV-nak! Kérjük, jelölje be azt a lehetőséget, hogy elérhetőségeit részünkre megküldjék!

Amennyiben lehetősége van, kérjük, támogassa alapítványunkat! Köszönjük!
Bankszámlaszámunk: 59900029-10001868 • Adószámunk: 18557899-1-09

Olvasói leveleket, érdekességeket a következő címekre várunk: madarkorhaz@gmail.com • 4071 Hortobágy, Petőfi tér 6.
Állatorvosi, állatgyógyászati területen felmerülő kérdéseiket a fenti címekre várjuk! Megjelenik 12 000 példányban.
Hirdetésfeladás, sérült madár bejelentése: madarkorhaz@gmail.com • Tel.: +36 (30) 9435-494; +36 (30) 535-6484

Szerkesztők: Dr. Déri János, Konyhás István, Veres Hajnalka • Tördelés: TerepSzemle Stúdió (Veres Hajnalka) • ISSN 1788-456X
Megtalálható országsszerte állatorvosi rendelőkben, állatkertekben, kisállatkereskedésekben, állati áruházakban, megyei könyvtárakban.

